

OPENBAAR
MINISTERIE
ARUBA

Jaarplan 2023

Openbaar Ministerie Aruba

I INLEIDING

Voor u ligt het jaarplan 2023 van het Openbaar Ministerie (OM) van Aruba. In dit jaarplan geeft het OM inzicht in de doelstellingen, activiteiten en beoogde resultaten voor het komende jaar. Het kader hiervoor is het onlangs gepubliceerde visiedocument van het OM 'Op weg naar 2027' waarin de ambities en strategieën voor de criminaliteitsbestrijding voor de komende vijf jaar op hoofdlijnen zijn uiteengezet. Deze visie gaat in op de rol die het OM daarbij voor zichzelf ziet weggelegd, maar schetst ook nadrukkelijk de verwachtingen van de integrale samenwerking met partners voor een structurele en duurzame bestrijding van de criminaliteit. In dat kader zijn ook de banden met het OM Carib sterk aangehaald. Dit verkleint de kwetsbaarheid van kleine organisaties en zorgt er tegelijkertijd voor dat onderlinge afstemming en samenwerking meer bereikt kan worden. Op het gebied van integrale aanpak van veiligheidsproblemen vervult het OM al jaren de rol van initiatiefnemer en stimulator. Het Veiligheidshuis en het Afpakteam zijn daarvan goede voorbeelden. Daarnaast ligt er voor het OM zelf een opdracht om niet alleen aan te jagen, te innoveren en de regie te nemen, maar om haar eigen corebusiness verder op orde te brengen en toe te werken naar een professionelere en duurzame organisatie.

Het streven voor 2023 is in vergelijking met de afgelopen jaren dezelfde en actueel. Het verschil met voorgaande jaren zit dan ook niet zozeer in de ambities en de instrumenten die daarvoor worden ingezet, maar wel in het meer nadruk leggen op de volgende aspecten: slachtofferbejegening, de implementatie van het nieuwe wetboek van strafvordering, de aanpak van ondermijnende criminaliteit verstevigen, aan de slag gaan met de aanbevelingen van het Caribbean Financial Action Task Force (CFATF) naar aanleiding van de beoordeling van Aruba vorig jaar en de doorstart van het Afpakteam. De bestrijding van ondermijning is het best gebaat bij een structurele en integrale aanpak. In samenwerking met de ketenpartners gaat het OM zich hiervoor inzetten.

Een zeer belangrijke ontwikkeling het afgelopen jaar was het verwezenlijken van het nieuwe *real-time webbased* softwareprogramma voor oproepingsprocesverbalen: *Paga Bo Boet* oftewel 'betaal je boete'. Paga Bo Boet is gericht op boete-inning bij met name verkeersovertredingen en misdrijven. Het programma staat in verbinding met ACTpol, het informatiesysteem dat door de politie wordt gebruikt. Vanuit ACTpol worden de oproepingsprocesverbalen in het programma geregistreerd, gecontroleerd en geïnd met als objectief een snellere inning van boetes. In februari 2023 wordt het programma gelanceerd en zal dit jaar in het teken staan van het verbeteren en verfijnen van het nieuwe systeem. Maar ook de nadruk zal worden gelegd op de kwaliteit van de uitgeschreven processen-verbaal en het verbeteren van het betalingsgedrag van de overtreder. De verwachting is dat ook het Gerecht in de loop van 2023 digitaal aangesloten zal zijn waardoor het efficiëntieproces wordt vergroot.

Het (door) ontwikkelen van aanwijzingen en richtlijnen en de communicatie daarover zal weliswaar niet een focuspunt zijn in 2023 maar blijft een onderwerp voor het voortgezette beleid van de organisatie.

II BELEID & STRATEGIE

a. Focuspunten 2023

Slachtofferbejegening

Ook het komende jaar zal de aandacht gevestigd blijven op de bejegening van slachtoffers. Slachtoffers van strafbare feiten hebben het recht om tijdig over relevante informatie met betrekking tot hun strafzaak te beschikken. Bij de tenuitvoerlegging van de straf dient er voldoende aandacht te zijn voor de belangen van slachtoffers. De richtlijn Informeren van slachtoffers van zedendelicten en ernstige levensdelicten bij (voorwaardelijke) invrijheidstelling is in werking. Daarbij geldt als uitgangspunt dat een slachtoffer van een zedendelict en/of een ernstig levensdelict altijd wordt geïnformeerd voordat de veroordeelde in vrijheid wordt gesteld. Dit gebeurt nu structureel. Vorig jaar is de aanwijzing Richtlijn en kaders voor strafvordering bij zedendelicten bekend gemaakt. Voordat een aangifte wordt opgenomen, is er in beginsel eerst een informatief gesprek tussen de politie en het slachtoffer. Het informatief gesprek dient enerzijds om het slachtoffer te informeren over de gevolgen van het doen van aangifte en de mogelijke impact van het strafrechtelijke traject. Daarnaast wordt informatie gegeven over de mogelijkheden van hulpverlening, slachtofferrechten en juridische bijstand.

Bij een betere bejegening van slachtoffers hoort een Schadefonds Geweldsmisdrijven. Het OM heeft de ambitie om in samenwerking met het ministerie van Justitie en Sociale Zaken een dergelijk schadefonds op Aruba te introduceren. Het principe van het Schadefonds Geweldsmisdrijven is dat een eenmalige uitkering aan slachtoffers met ernstig psychisch of fysiek letsel kan worden gegeven. Daarmee erkent het Schadefonds namens de samenleving vanuit de overheid het onrecht dat hen is aangedaan. Zo draagt het Schadefonds bij aan herstel van vertrouwen in de samenleving en doet het recht aan slachtoffers en hun eventuele nabestaanden. Voor het Land is dit een financiële uitdaging en er dient te worden onderzocht of deze kosten uit het Criminaliteitsfonds bekostigd kunnen worden. Bovendien dient de nodige wetgeving te worden opgesteld.

Nieuw Wetboek van strafvordering

Het nieuwe wetboek van strafvordering is in 2021 door de Staten van Aruba goedgekeurd. Tijdens het JVO van augustus 2022 heeft de minister van Justitie verklaard dat het nieuwe wetboek in januari 2024 in werking zal treden. Hiermee zal Aruba het eerste land in het Koninkrijk zijn die dit wetboek overneemt. Deze nieuwe wet bevat veel veranderingen die in de praktijk zeker een grote impact zullen hebben. Sommige veranderingen omvatten nieuwe termijnen bij voorlopige hechtenis, er zijn veranderingen in de rechten van gedetineerden en rechten van slachtoffers

worden uitgebreid. De implementatie van het nieuwe wetboek vraagt om goede afstemming en afspraken binnen de organisaties en tussen de organisaties als het gaat om werkprocessen, model formulieren en processen-verbaal en ICT-ontwikkelingen. In december 2022 heeft Aruba met medewerking van Nederland ondersteuning gekregen van de kwartiermaker van de invoering van het nieuwe Nederlandse wetboek van strafvordering. Zij heeft onder andere inzichtelijk gemaakt wat de mogelijke knelpunten in werkprocessen en samenwerking met betrokken organisaties zijn, en op basis daarvan een aantal aanbevelingen gedaan om het implementatieproces op gang te brengen. Er wordt in 2023 een werkgroep slachtofferrechten en een werkgroep voorlopige hechtenis ingericht waaraan zowel het OM, het KPA en het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de eilanden, maar ook instanties zoals Bureau Slachtofferhulp, de reclassering en de Directie Sociale Zaken deelnemen. De werkgroep slachtofferrechten zal onder leiding van het OM staan. Het ministerie van Justitie heeft een coördinator benoemd die tijdens het implementatieproces zorg draagt voor samenhang tussen de partijen en de onderwerpen, volgens een goedgekeurd programmaplan. Voor het KPA, het OM en het Gemeenschappelijk Hof zullen in 2023 tijdig de benodigde trainingen moeten worden verzorgd teneinde voldoende voorbereid te zijn voor de inwerkingtreding van het wetboek. Elke organisatie is verantwoordelijk voor de implementatie van het nieuwe wetboek binnen de eigen organisatie. De coördinatie en het vaste aanspreekpunt van het implementatieproces voor het OM ligt bij de Advocaat-generaal met ondersteuning van het hoofd Bedrijfsvoering die middels een begroting inzicht moet geven in de incidentele en structurele kosten die gemoeid gaan met de implementatie van het nieuwe wetboek. De uitbreiding van rechten van slachtoffers en uitbreiding van de kring van gerechtigden die aanspraak kunnen maken op deze rechten (zoals nabestaanden), zal kwantitatieve werkdruk voor het OM opleveren. Om die reden wordt een medewerker bij het OM aangetrokken in de hoedanigheid van Slachtoffer Coördinator.

Aanpak ondermijning

Ondermijnende criminaliteit bestaat uit alle vormen van criminaliteit die een bedreiging zijn voor de integriteit van de maatschappij. Kenmerkend voor ondermijning is de vermenging van de onder- en bovenwereld. Ondermijnende criminaliteit tast het vertrouwen in de overheid en rechtstaat aan. Om die reden is het belangrijk hier effectief tegen op te treden. Deze ondermijnende criminaliteit heeft door zijn internationale karakter ook vertakkingen met criminele organisaties in Europees Nederland. Nederland wordt internationaal aangekeken op de situatie binnen het Koninkrijk. De koers van de ondermijningsaanpak zoals regionaal ingezet vanaf 2016, heeft goed resultaten opgeleverd in individuele zaken maar is als geheel onvoldoende effectief gebleken. De aanpak van ondermijning in het Caribisch deel van het Koninkrijk vergt een structurele, integrale en gezamenlijke aanpak van de landen in het Koninkrijk. Om de aanpak bestendig te maken, zijn de komende jaren in de

liquiditeitssteunpakketten voor de eilanden extra middelen beschikbaar gesteld door Nederland om capaciteit toe te voegen aan het Recherche Samenwerkingsteam (RST), de Openbare Ministeries en het Gemeenschappelijk Hof van Justitie.

Het jaarlijks bedrag dat beschikbaar wordt gesteld voor de aanpak van ondermijning is om vorm te geven aan het meerjarenbeleidsplan van het RST en het plan van aanpak duurzame ondermijningsaanpak Aruba. Bij het OM Aruba wordt capaciteit toegevoegd en er zal begin 2023 een ondermijningsunit ingericht zijn die gaat werken op de opsporingsonderzoeken van de Landsrecherche (LR) en het RST. Deze unit, bestaande uit 1fte ondermijningsofficier van justitie, 1 fte parketsecretaris, 1 ft beleidsmedewerker en 1fte medewerker ondersteuning, zal worden belast met ondermijnings- en corruptieonderzoeken op Aruba. Wenselijk is om ook 1 fte financiële administratieve kracht aan te trekken voor deze unit. Wat betreft de (verdere) inzet van de ondermijningsofficier en de samenwerking met het RST en OM Carib zullen aanvullende afspraken worden gemaakt. De ondermijningsunit zal in 2023 een plan van aanpak gereed hebben, dat is afgestemd met OM Carib.

De LR is bij uitstek de opsporingsinstantie op Aruba die corruptie-gerelateerde opsporingsonderzoeken voorbereid en oppakt. Omdat de taken van de LR breder zijn en de capaciteit beperkt, wordt uitgegaan van één corruptie gerelateerd onderzoek per jaar en het in onderzoek nemen en afgerond zijn van één corruptie gerelateerd onderzoek. Het OM gaat zich ook inspannen dat aan het einde van 2023 in ieder geval 3 fte, van de huidige capaciteit bij de LR, een basiscursus financieel rechercheren hebben afgerond.

Naast repressief wordt ook preventief ingezet door middel van de bestuurlijke aanpak van ondermijning. Bij een bestuurlijke aanpak gaat het om de inzet van bestuurlijke instrumenten ten behoeve van criminaliteitsbestrijding. In feite kunnen barrières opgeworpen worden door het bestuur om te voorkomen dat criminelen legale structuren (zoals het verkrijgen van een vergunning bij de overheid) gebruiken om illegale activiteiten te ontplooiën. Het OM zal zich net als vorig jaar ook inzetten voor de bestuurlijke aanpak, maar zal hierin slechts een beperkte rol vervullen. Teneinde een structurele en duurzame bestuurlijke aanpak op te starten is de organisatie sinds medio 2022 ondersteund door een beleidsmedewerker die, in samenwerking met de andere ketenpartners, zich hiervoor inzet.

Aruba heeft, net als Curaçao en Sint-Maarten, in 2022 een plan van aanpak opgeleverd dat is goedgekeurd door Nederland als subsidieverstrekker voor dit project. Het doel van dit project is om een basis te leggen voor de bestuurlijke aanpak van ondermijning om gezamenlijk, effectief en integraal op te kunnen treden tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

In 2023 wordt gestart met de uitvoering van het Arubaanse plan van aanpak. Het plan beschrijft vijf deelplannen, te weten: het bevorderen van awareness in Aruba door middel van het ontwikkelen van een communicatiestrategie, het ontwikkelen van een ondermijningsbeeld met als doel het verkrijgen van inzicht in ondermijnende criminaliteit in Aruba, het inrichten van een screeningsautoriteit voor het kunnen uitvoeren van integriteitsscreeningen, het aantrekken van wetgevingsexpertise om benodigde wetgeving te kunnen realiseren en tenslotte het inrichten van een samenwerkingsverband waarin diverse (overheid)partners zich zullen verenigen voor duurzame sturing op de bestuurlijke aanpak. Voorafgaand aan het plan van aanpak is een Probleemanalyse Bestuurlijke Aanpak Aruba opgesteld om in kaart te brengen welke mogelijkheden Aruba al had om bestuurlijk op te treden tegen ondermijning en wat nog ontbreekt. Eén beleidsmedewerker van het OM is betrokken bij dit project.

Daarnaast zal het OM in 2023 ook gaan onderzoeken of de inzet bestuurlijke rapportages naast of in plaats van strafrechtelijke onderzoeken gerealiseerd kan worden. Bestuurlijke rapportages hebben tot doel om, nadat een overtreding of misdrijf is gepleegd, de verantwoordelijke bestuurder te informeren hoe dat stafbare feit tot stand kon komen en welke maatregelen de bestuurder kan nemen (het opwerpen van barrières) om eenzelfde soort situatie in de toekomst te voorkomen. Het OM zal met bestuurlijke rapportages in feite aanbevelingen doen aan het bestuur.

Evaluatie (C)FATF en de bestrijding van witwassen

In de laatste evaluatie van Aruba (mei 2022) is door de CFATF gesignaleerd dat er te weinig witwasonderzoeken worden gedraaid wegens gebrek aan financiële opsporingscapaciteit. De wens voor meer financiële opsporingscapaciteit vanuit het OM is al sinds jaar en dag bekend, maar net als bijvoorbeeld in Nederland is dit een taai onderwerp. Zonder opgeleide financiële rechercheurs geen processen-verbaal en zonder processen-verbaal geen vervolging. Het OM gaat het komende jaar in samenwerking met de ketenpartners aan de slag met de aanbevelingen van het CFATF. Er komt een aanwijzing witwassen met als doel vaker over te gaan tot opsporing en vervolging van witwasdelicten en er wordt geïnvesteerd in opleidingen financieel rechercheren. De focus moet echter niet uitsluitend zien op het strafrechtelijk vervolgen van verdachten voor witwasdelicten maar ook op het afpakken of ontnemen van hun crimineel vermogen. Gevangenisstraffen worden door criminelen niet zelden als beroepsrisico gezien en op de koop toe genomen. Pas wanneer de illegaal verkregen winsten worden ontnomen, doet dat de crimineel het meeste pijn. Bovendien wordt zo voorkomen dat criminele opbrengsten worden geherinvesteerd in nieuwe criminele activiteiten of witgewassen in de bovenwereld.

De komst van het nieuwe bedrijfsprocessensysteem PRIEM zal eraan bijdragen dat de informatie die essentieel is in het kader van een (volgende) evaluatie door de (C)FATF, eenvoudig en overzichtelijk beschikbaar komt.

Ook de aanbevelingen betreffende terrorisme en terrorismefinanciering worden door het Nationaal Sanctiecomité (onder voorzitterschap van de PG) dit jaar opgepakt. Binnen het Comité vindt overleg plaats dat op basis van voldoende indicatoren aan de minister van justitie een aanbeveling tot aanwijzing kan doen van (rechts)personen en entiteiten die betrokken zijn bij terroristische activiteiten en wiens financiële tegoeden daarom als sanctie worden bevroren. Aan de bestaande sanctieprocedures moeten verbeteringen worden aangebracht om te zorgen voor een effectiever kader om huidige kwetsbaarheden te verminderen. Vervolgens dienen de werkwijze van het Comité en de bevroeringsprocedures te worden gepubliceerd.

Integraal Afpakteam Aruba

De focus van het Afpakteam is zowel gericht op het gebied van zelfstandige witwasonderzoeken als het ondersteunen van andere opsporingsinstanties bij strafrechtelijke onderzoeken. Daarnaast is de focus gericht op het zoveel mogelijk afpakken van crimineel vermogen in elke strafzaak die zich voordoet en zich daarvoor leent. De eerste jaren sinds de oprichting in 2017 is het Afpakteam zeer succesvol gebleken. Onder meer door de coronacrisis die zorgde voor andere prioriteiten maar ook door een gemis aan financieel rechercheurs, wat een belangrijke voorwaarde is voor succes, is de focus van het team de laatste twee jaar getemperd. De ketenpartners onderschrijven echter het belang van het Afpakteam en hebben de wens uitgesproken deze nieuw leven in te willen blazen. In 2023 wil het Afpakteam een doorstart maken. Het Convenant uit 2017 dient hiertoe te worden herzien. Ondertussen zal het Afpakteam zoals we het nu kennen (kleine) onderzoeken draaien om weer 'aan de gang' te gaan.

b. Voortgezet beleid

Tenuitvoerlegging van straffen

De kracht van een straf valt of staat met de tenuitvoerlegging daarvan. Het niet kunnen executeren van straffen maakt de strafrechtspleging ongeloofwaardig. Het OM kan nog altijd niet voldoende de wettelijke mogelijkheden benutten ingeval bijvoorbeeld een geldboete niet wordt betaald of niet wordt voldaan aan de opgelegde schadevergoedingsmaatregel. Dan zou immers de vervangende hechtenis moeten worden uitgezeten in het Korrektie Instituut Aruba (KIA). Het tekort aan cellen is hierbij steeds een obstakel. Het OM blijft in gesprek met het KIA en de minister van Justitie over beschikbare detentiecapaciteit.

Transparant mediabeleid

De maatschappelijke opdracht van het OM brengt niet alleen de verantwoordelijkheid mee om in de invulling van haar taak een effectieve bijdrage te leveren aan een veilige en rechtvaardige samenleving. Deze taakstelling vereist ook dat interventies zichtbaar, merkbaar en herkenbaar zijn voor slachtoffers, daders en hun omgeving, en dat het OM open is over de gemaakte afwegingen en beslissingen. Ook het erkennen van fouten hoort daarbij. De burger heeft het recht goed en tijdig te worden geïnformeerd.

Het komende jaar zal wederom worden ingezet op een actief communicatiebeleid waarbij het OM voortdurend blijft zoeken naar nieuwe, creatieve mogelijkheden om de samenleving te informeren en zich steviger te positioneren als een betrouwbare en transparante partner. Het OM heeft twee officieren van justitie benoemd als perswoordvoerder. Deze medewerkers beheersen het Papiaments.

Steviger inzetten op samenwerking

Corruptie, (zware) ondermijning, atraco's en mensenhandel en mensensmokkel zetten de veiligheid onder druk. Om deze en andere veiligheidsdreigingen het hoofd te kunnen bieden, blijft de samenwerking en verbinding met alle veiligheidspartners, zowel lokaal, interregionaal als internationaal, van cruciaal belang. Strafrechtshandhaving vindt steeds plaats in nauwe samenwerking met het Korps Politie Aruba (KPA), het RST, de Stichting Reclassering en Jeugdbescherming Aruba (Reclassering), het KIA, de Douane, de Kustwacht, het Fiscale Inlichtingen- en opsporingsteam (FIOT) en andere diensten. Er zijn aldus volop samenwerkingsverbanden gaande om de veiligheid te vergroten. Nauwe samenwerking en een actieve betrokkenheid van veel partijen leiden aantoonbaar tot concrete resultaten.

Belangrijke voorwaarden voor een effectieve samenwerking zijn echter, naast de eigen taakstelling en eigen regie, het samen keuzes maken en prioriteiten bepalen. Dit dient te gebeuren aan de hand van een informatie gestuurd proces. Bij de aanpak van lokale en grensoverschrijdende ondermijnende criminaliteit moeten voortdurend keuzes worden gemaakt en prioriteiten gesteld op basis van ontwikkelingen, trends en fenomenen.

Sinds eind 2022 is de Stuurploeg Aruba, waaraan de commissaris van de rekerchediensten, de rekercheofficier van justitie, de informatie officier van justitie, het hoofd van de LR, het hoofd en de coordinator van de Infodesk van het KPA, het hoofd van de Divisie Algemene Rekerchediensten (DAR) en het hoofd van de Centrale rekerchediensten deelnemen, weer actief. De Stuurploeg komt maandelijks bijeen en maakt tactische en operationele keuzes in de

projectmatige opsporingsonderzoeken. Bepaald wordt onder meer welke projectmatige onderzoeken gedraaid zullen worden en welke opsporingsdiensten daarmee belast worden. De Stuurploeg is hierbij afhankelijk van informatie die door de opsporingsdiensten wordt aangeleverd. Zij dienen hun waarnemingen op een dusdanige manier te registreren dat deze informatie door collega's in het algemeen en die van de infodesk in het bijzonder is te ontsluiten en te reproduceren. Vervolgens dient de infodesk van de opsporingsdienst de informatie te analyseren en zodanig te bewerken (preweegdocumenten) dat op basis hiervan keuzes (projectvoorstellen) kunnen worden gemaakt. Op die manier kan men van alleen reactief opsporen ook naar doelgericht projectmatig opsporen.

Het Protocol inzake gespecialiseerde rechtersamenwerking tussen de landen van het Koninkrijk stelt in artikel 2 dat de landen van het Koninkrijk (Aruba, Curaçao, Sint-Maarten en Nederland) willen samenwerken op het gebied van de recherche. Deze samenwerking omvat: a. de beschikbaarheid van recherchevoorzieningen bij de afzonderlijke politiekorpsen en de verdere ontwikkelingen daarvan met het oog op een effectieve rechtshandhaving; en b. de beschikbaarheid van capaciteit en expertise, mede ter ondersteuning van de recherche van de landen, gericht op de aanpak van grensoverschrijdende criminaliteit en misdrijven, die gezien de ernst of frequentie dan wel het georganiseerd verband waarin ze worden gepleegd een ernstige inbreuk op de rechtsorde vormen alsmede rechtshulp met betrekking tot dergelijke strafbare feiten. Deze samenwerking omvat tevens de verbetering van de gezamenlijke verwerking van (recherche) informatie.

In 2023 beoogt de rechtersamenwerking zich (extra) te richten op het verstoren van routes en illegale handelsstromen (denk aan verdovende middelen of mensen), het aanpakken van excessief geweld toegepast als een deel van de criminele bedrijfsvoering door de strafrechtelijke aanpak te concentreren op zwaartepunten in de criminele samenwerkingsverbanden, het volgen en ontworpen van geldstromen, het ontnemen van criminele winsten door het doen van financieel onderzoek, de bestrijding van witwassen en de aanpak van corruptieve elementen in de landen. Ook wordt in 2023 meer de nadruk gelegd op het hebben van een goede informatiepositie. Strafrechtelijke onderzoeken kunnen immers alleen met tijdige en correcte informatie worden gedraaid. Een van de uitdagingen dit jaar is om gezamenlijk uitvoering te geven aan deze geïdentificeerde focuspunten, terwijl tekorten in capaciteit en financiën ook de realiteit zijn en tot nadelige effecten kunnen leiden.

Het OM Aruba, het KPA en de LR leveren allen een bijdrage aan de sturing en/of operationele uitwerking van de rechtersamenwerking. De hierboven genoemde speerpunten zijn daarom ook van belang voor de individuele partners op Aruba. Binnen het OM zijn specifiek de procureur-

generaal, hoofdofficier, rechercheofficier, informatieofficier en een beleidsmedewerker op de een of andere manier belast met de rechargesamenwerking.

Mensenhandel en mensensmokkel

De bestrijding van mensenhandel en mensensmokkel blijft een belangrijke prioriteit van het OM. Deze vormen van criminaliteit hangen nauw samen met de influx van illegalen op Aruba en vereist een multidisciplinaire aanpak. Het OM zal ook in 2023 blijven deelnemen aan de 'Taskforce mensenhandel en mensensmokkel' die als hoofddoel heeft om tot een gedegen integrale aanpak te komen, waarbij niet alleen aan het strafrechtelijke aspect aandacht wordt besteed, maar ook andere disciplines hun rol en verantwoordelijkheid in de bestrijding van mensenhandel en mensensmokkel nemen.

Een knelpunt blijft het gebrek aan opsporingscapaciteit bij de Unit Mensenhandel en Mensensmokkel (UMM). De opsporingscapaciteit is wel versterkt met leden van de Koninklijke Marechaussee (KMar) waardoor er meer ruimte is voor het verkennen van onderzoeken gericht op mensenhandel. Er zouden ook vanuit de kant van het KPA rechercheurs bij moeten, maar het KPA kampt met een enorm personeelstekort. Het OM dringt er ook in 2023 op aan om de opsporingscapaciteit te vergroten en de deskundigheid bij de UMM verder uit te bouwen.

Een volgend knelpunt betreft het gemis van goede analysecapaciteit. Bij mensenhandel en mensensmokkel is niet zelden sprake van netwerken. Personen die naar Aruba worden gesmokkeld, worden immers gehuisvest en tewerkgesteld. Gesmokkelde personen zijn doorgaans kwetsbare personen die afhankelijk zijn van hun netwerk en uitbuiting ligt op de loer. Uit de mensensmokkelzaken komt voldoende informatie naar voren waarop verder gerechercheerd zou kunnen worden. Maar ook hier geldt, zonder processen-verbaal van de recherche of andere opsporingsinstanties geen strafrechtelijke vervolging!

Het OM, de politie, maar ook het bestuur wil graag een beter beeld krijgen hoe illegalen zich op Aruba handhaven en onder welke omstandigheden. Een student van de Criminologie Faculteit aan de Erasmus Universiteit in Nederland heeft vorig jaar bij het OM Aruba een onderzoeksopdracht uitgevoerd om hierin meer inzicht te gaan verschaffen. De verwachting is dat de onderzoeksresultaten medio 2023 bekend zijn.

Klachtenregeling

Transparant zijn waar het kan en het afleggen van verantwoording zijn essentieel om het vertrouwen van de burgers in het OM te behouden en te onderhouden. Ingevolge artikel 78 van de Landsverordening materieel ambtenarenrecht is het OM verplicht zorg te dragen voor een

behoorlijke behandeling van een klacht. Het OM heeft reeds een klachtenregeling klaarliggen maar is in afwachting van de oprichting van het nationale instituut van de Ombudsman in Aruba. De klachtenregeling van het OM zal dan als één van de bouwstenen passen in het geheel.

Aanwijzingen en Richtlijnen

Het komende jaar wordt verder geïnvesteerd in het (door)ontwikkelen van aanwijzingen en richtlijnen. Aanwijzingen en richtlijnen bevorderen eenduidigheid in en transparantie van het optreden van het OM. Aanwijzingen en richtlijnen worden zowel op de website van het OM als die van de overheid gepubliceerd. Er komt een aanwijzing witwassen en de richtlijn slachtofferzorg uit 2007 moet worden geactualiseerd conform de uitgebreide rechten die slachtoffers (en hun nabestaanden) gaan krijgen na implementatie van het nieuwe wetboek van strafvordering.

Management Rapportage

In het Directieoverleg is vorig jaar gestart met een MARAP-cyclus ten behoeve van het parket in eerste aanleg. Dit levert nuttige informatie op over de instroom van de strafzaken die bij het OM binnenkomen en de capaciteit die er zowel intern als bij de ketenpartners is om deze te kunnen verwerken. In het herziene formatieplan OM dat in de loop van 2023 wordt afgerond is rekening gehouden met de functie van een procesmanager. De procesmanager controleert alle primaire processen op efficiëntie en effectiviteit en doet de nodige aanbevelingen tot verbetering(en) waarop het management tijdig kan ingrijpen en processen kan bijsturen.

III OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

Woning- en bedrijfsinbraken/Vermogensdelicten

Ook in 2023 blijft het OM zich samen met het Woninginbrakenteam van de politie inzetten voor het oplossen van woning- en bedrijfsinbraken en het veroordelen tot (lange) vrijheidsstraffen van de daders. Ook andere vormen van vermogenscriminaliteit zoals autodiefstallen zullen in samenwerking met het Team Motorvoertuigen Criminaliteit onverminderd worden aangepakt.

De aanpak van witwassen

Hoewel is afgesproken met de opsporingsdiensten dat een financieel onderzoek in principe deel uitmaakt van elk (meer of meer omvangrijk) opsporingsonderzoek naar zware of georganiseerde

criminaliteit, laat de praktijk helaas een ander beeld zien. Er is nog steeds een groot tekort aan financieel rechercheurs. In dit verband moet opgemerkt dat het voor de politie buitengewoon lastig is om de daarvoor geschikte opleidingen, bijvoorbeeld bij de Nederlandse Politieacademie, te verkrijgen. Het grote tekort aan financiële opsporingscapaciteit laat zich in alle landen van het Koninkrijk zien. Desalniettemin wordt, waar mogelijk, onderzoek verricht naar aanleiding van verdachte transacties aangeleverd door de FIU. Bij de witwasaanpak hoort ook een ontnemingscomponent. Een ontnemingsprocedure behoort een vast onderdeel te zijn van witwasonderzoeken. Zodoende kan ook deze vorm van criminaliteit niet lonen.

De aanpak van zedenmisdrijven

Zedendelicten zijn ernstige schendingen van de lichamelijke en geestelijke integriteit van het slachtoffer. Zedenzaken zijn daarmee ingrijpende zaken die vaak veel emoties oproepen. De ernst en het in grote mate voorkomen in Aruba brengt met zich mee dat een goede samenwerking met de zedenafdeling van het KPA onontbeerlijk is, zodat zaken snel worden opgepakt. De achterstand bij de aanpak van zedenzaken van enkele jaren geleden is opgelost. Voor 2023 blijft het een prioriteit om onderzoeken op dit gebied voortvarend op te pakken en af te handelen. Als het gaat over de aanpak van zedenmisdrijven ligt er een grote uitdaging om enerzijds over incidenten te communiceren en anderzijds rekening te blijven houden met de onschuldpresumptie en de privacy van verdachten en/of veroordeelden. Vermeldenswaardig is dat thans 8 nieuwe rechercheurs speciaal zijn opgeleid om kinderen te horen die slachtoffers zijn van zedenmisdrijven.

Tot op heden beschikt Aruba niet over een eigen forensisch arts. De forensisch arts is een specifiek medische expertise, die werkt ten behoeve van politie en justitie. Ze verrichten sporenonderzoek en zien zowel vermeende daders als mogelijke slachtoffers van seksueel geweld. Een lokale arts is in opdracht van het Land Aruba begin 2022 in Nederland gestart met de tweejarige opleiding tot forensisch arts. Tot aan de afronding van deze opleiding wordt deze functie sinds eind 2022 tijdelijk vervuld door een forensisch arts uit Nederland. Voor het OM en de zeden afdeling van het KPA is het opportuun samen te werken met de forensisch arts en deze samenwerking in een werkinstructie vast te leggen.

De aanpak van relationeel geweld

Het OM constateert dat na het uitbrengen van de Richtlijn relationeel geweld de aangifte bereidheid is toegenomen. De richtlijn is geëvalueerd en de hernieuwde versie gepubliceerd.

In samenwerking met de ketenpartners uit het zorgdomein en het sociaal domein werkt het OM hard aan de aanpak van dit type geweld. Hoewel opsporing en vervolging van daders van relationeel geweld een belangrijk onderdeel vormt binnen deze aanpak, is in veel gevallen juist de inzet van zorg nodig om onveilige situaties te voorkomen en/of te beëindigen. De nadruk ligt hierbij dan op het voorkomen van nieuwe gevallen en het doorbreken van een gewelddadig patroon. In januari 2023 gaat de reclassering van start met gedragsinterventie onder de naam Cas Sigur. Cas Sigur is een training voor veroordeelden die partnergeweld plegen. Hierbij worden, voor zover mogelijk, ook de partners betrokken. Het doel is om inzicht te krijgen wat de triggers zijn van geweld tussen de partner en om aan te leren hoe je dit kunt voorkomen. De reclassering heeft onlangs met hulp van de Stichting Reclassering Caribisch Nederland acht medewerkers opgeleid om deze gedragstraining te kunnen geven.

De aanpak van corruptie

De bestrijding van corruptie is sinds jaar en dag een prioriteit. Corruptie heeft grote invloed op de maatschappij en verstoort op verschillende manieren het evenwicht in de samenleving en de kwaliteit van het leven van individuele burgers. Tevens ondermijnt corruptie niet alleen de rechtsstaat, maar ook het imago van Aruba wereldwijd.

Het OM draagt vanuit een strafrechtelijke invalshoek bij aan de bestrijding van corruptie. Vaak gebeurt dit door de rechtstreeks onder de PG ressorterende LR in samenwerking met het RST en in samenwerking met het KPA. Corruptie (gerelateerde) onderzoeken vragen om nauwgezette en afgewogen beslissingen, zijn vaak internationaal georiënteerd en kosten (daardoor) veel tijd. En hoewel het ongeduld van de samenleving wordt herkend blijft zorgvuldigheid voorop staan.

Verbetering van verkeersveiligheid

Het OM blijft zich inzetten om de verkeersveiligheid op Aruba te verbeteren. Ernstige verkeersfeiten (onverzekerd rijden, rijden zonder rijbewijs en rijden onder invloed) worden altijd vervolgd. Vooral rijden onder invloed blijft een groot probleem op Aruba. Bloedonderzoek voor rijden onder de invloed van een stof (drugs/geneesmiddelen) en/of alcohol wordt volgens ministeriële regeling uitsluitend verricht door het Nederlands Forensisch Instituut (NFI). Met het versturen van bloedafnames naar Nederland is veel tijd, capaciteit en middelen gemoeid, met als gevolg dat er vanuit justitie veel minder van dit soort onderzoeken worden verricht dan wenselijk is. De mogelijkheid om (in plaats van het NFI) lokale geaccrediteerde laboratoria of in de regio voortaan deze testen te laten doen wordt onderzocht.

De aanpak van jeugdcriminaliteit

Het OM heeft sinds jaar en dag extra aandacht voor de jeugdcriminaliteit. Het aantal strafbare feiten gepleegd door minderjarigen evenals de ernst van de gepleegde strafbare feiten daalt maar moeizaam. De impact die jeugdcriminaliteit op de samenleving kan hebben, is niet te miskennen. Jongeren die zich bezighouden met gewapende (roof)overvallen, verkrachting of drugshandel en daarbij het gebruik van excessief geweld niet schuwen, zorgen voor sterke gevoelens van onveiligheid in de samenleving.

Bij de jeugdigen is veelal sprake van sociale problematiek. Het tijdig onderkennen van de sociale problematiek is van groot belang om in een zo vroeg mogelijk stadium maatregelen te kunnen treffen. Dit vraagt om een keten overstijgende aanpak. Het OM zal zich in 2023 blijven inzetten om tezamen met de ketenpartners binnen en buiten het Veiligheidshuis te streven naar een integrale en effectieve sluitende aanpak in de bestrijding van jeugdcriminaliteit. Daarnaast is preventie van jeugdcriminaliteit belangrijk. Om een beter beeld te krijgen wat de beweegredenen van deze jeugdigen zijn heeft het OM een master student Criminologie van het Erasmus Universiteit Nederland een onderzoek laten verrichten naar hoe deze jongeren tot deze vorm van criminaliteit komen, maar ook of, en zo ja, hoe ze na een eventuele bestraffing resocialiseren. Naar verwachting zijn de resultaten van het onderzoek in de loop van 2023 bekend.

Hoewel het Wetboek van Strafrecht voldoende mogelijkheden biedt ten aanzien van het jeugdstrafrecht, doen zich in de praktijk voortdurend uitdagingen voor als het gaat om de uitvoeringsmogelijkheden. In opdracht van het JVO gaat de werkgroep TBS-PIJ een plan van aanpak ontwikkelen voor de realisering van een Forensische/GGZ-behandeling voor jongeren en volwassenen zowel ambulante, residentiële als binnen detentie in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Van belang is dat in kaart wordt gebracht welke geestelijke gezondheidszorg er op elk van de Caribische eilanden momenteel wordt geboden. Dat is essentieel om in te kunnen schatten wat kan worden ontwikkeld op het gebied van forensische zorg.

De Reclassering is bezig met het opzetten van een Halt (Het Alternatief) project. Dit houdt in dat dat voor kleine vergrijpen de politie kan besluiten jongeren door te sturen naar Halt, alwaar zij de kans krijgen hun strafbare gedrag door middel van een kleine werkstraf recht te zetten. Door het voeren van gesprekken, het maken van werk- en leeropdrachten en het aanbieden van excuses, beoogt Halt grensoverschrijdend gedrag bij jongeren zo vroeg mogelijk te stoppen. Met als doel herhaling en een strafblad te voorkomen. Hiervoor dienen wel de nodige werkprocessen en procedures te worden uitgewerkt in een zogenoemde Halt-aanwijzing.

De aanpak van drugscriminaliteit

Drugsdelicten blijven een continue bron van zorg. De afgelopen jaren is een toename van drugscriminaliteit te zien. Aruba heeft een aantal drugshandel bevorderende factoren waardoor de drugshandel en drugsgebruik in Aruba een bedreiging vormen voor de kwaliteit van leven en veiligheid in Aruba. De geografische ligging van Aruba is gunstig voor de drugshandel. Aruba ligt tussen de producerende landen in Zuid-Amerika en de bestemmingslanden (Verenigde Staten en Europa), waardoor Aruba vaak als doorvoer land voor drugs wordt gebruikt. Aruba wordt niet alleen gebruikt als doorvoer land, maar is ook een bestemmingsland. Een deel van de drugs vindt zijn weg op de lokale markt en wordt verkocht door straatdealers en vanuit drugspannen. Dit zet de leefbaarheid van de wijken onder druk. Het Project Team drugspannen van het KPA heeft de afgelopen jaren de lokale verkoop vanuit woningen intensief aangepakt waarbij mooie resultaten zijn behaald. De bestrijding van drugscriminaliteit vergt echter een algehele aanpak (zowel 'aan de voorkant' als 'aan de achterkant'), maar het gebrek aan personele capaciteit bij de betrokken organisatieonderdelen is hierbij een belemmering. Het Project Team drugspannen zal daarom ter versterking van de aanpak van drugscriminaliteit, geïntegreerd worden in de Unit Georganiseerde Criminaliteit (UGC); hetgeen dient te leiden tot een verhoging van (grote) projectmatige opsporingsonderzoeken en tot kwaliteitsverbetering van de taakuitoefening.

IV DOORONTWIKKELING VAN DE ORGANISATIE

Het OM heeft voortdurend aandacht voor het verhogen van de efficiëntie en effectiviteit van de organisatie. In 2023 ligt de focus op de volgende projecten die gericht zijn op het doorvoeren van verbeteringen binnen de bedrijfsprocessen teneinde een verdere professionalisering van de organisatie te bevorderen.

ICT-Informatisering en automatisering

Project PRIEM – conversie van RUBI naar PRIEM

Een adequaat en up-to-date bedrijfsprocessensysteem is een absoluut vereiste voor een professionele organisatie. Niet alleen voor het borgen van de kwaliteit van het primaire proces, maar ook voor het aanleveren van de juiste managementinformatie om het goede inzicht in het verloop van de bedrijfsvoering te krijgen. Dit jaar zal in het teken staan van de implementatie van het bedrijfsprocessensysteem PRIEM. De (interne) werkgroep die met de implementatie belast is heeft dit project vorig jaar tijdelijk moeten staken in verband met het invoeren van het Paga Bo Boet systeem. De werkgroep gaat zich richten op het al vastgestelde plan van aanpak voor de implementatie van PRIEM en werkt hierin nauw samen met Stichting Beheer ICT Rechtshandhaving (SBIR), het OM Carib en het Gemeenschappelijk Hof van Justitie. Randvoorwaarde voor de implementatie van PRIEM is dat ook de justitiepartners (KPA, het

Gerecht) gebruik maken van het digitale systeem. Hierover dient met de partners concrete afspraken te worden gemaakt.

De invoering van PRIEM heeft tot gevolg een herverdeling van de werkzaamheden van de afdeling Justitiële Documentatie, Executie en de Verklaring omtrent het Gedrag en de afdeling Administratie Primair Proces. De OM-organisatie zal daarop worden aangepast. Het proces tot herziening van het formatieplan is sinds begin 2022, met ondersteuning van de DRH, in volle gang en zal naar alle waarschijnlijkheid aan het einde van dit jaar worden geformaliseerd. Het definitieve formatieplan zal uiteindelijk aan de minister worden voorgelegd ter besluitvorming.

Project Decos JOIN

Met het zaakstelsel genaamd JOIN kan het OM al zijn ondersteunende processen efficiënter, sneller en transparanter uitvoeren. In samenwerking met ITP Caribbean is dit jaar geprojecteerd om de reclasseringsrapporten, rechtshulpverzoeken en personeelsdossiers te automatiseren zodat de desbetreffende medewerker deze processen in JOIN kan raadplegen. Het uiteindelijke doel is dat iedere medewerker met JOIN gaat werken.

Personeelszaken

Prestatiemanagement

In januari 2023 wordt gestart met prestatie management. Prestatie management is een periodieke, systematische en objectieve manier om prestaties, kwaliteit en effectiviteit van elke werknemer te helpen optimaliseren en zo in overeenstemming te brengen met de missie, strategie en doelen van de organisatie. Het bestaat uit drie delen, namelijk het definiëren van prestaties, het meten van de prestaties en het geven van feedback over de prestaties. Zo worden plannings-, voortgangs-, en beoordelingsgesprekken regelmatig ingepland en wordt steeds op voorhand goed nagedacht over het doel van het gesprek. De doelen die voor een individu worden gesteld, zullen dus rechtstreeks in verband staan met de doelen van de organisatie. Als de werknemer weet dat hij relevant werk levert, zal hierdoor zijn motivatie en inzet verhogen. De focus ligt niet op zwakke punten, problemen en belemmeringen, maar op sterke punten en mogelijkheden ten behoeve van de groei van de organisatie.

Deskundigheid

Dit jaar worden opleidingen en cursussen meer op de kaart gezet; deze zijn niet alleen essentieel om kennis bij te spijkeren, maar ontwikkelingen geven ook nieuwe inzichten. Het bureau AG zal de centrale spil vormen in het in kaart brengen van en voorzien in de totale opleidingsbehoefte van al het OM-personeel. Het OM streeft hierbij om aan te sluiten bij de opleidingen en cursussen die door het OM Carib worden aangeboden en om meer op locatie cursussen te verzorgen. Recentelijk is bij het OM de tweedaagse cursus 'Tenlastelegging' verzorgd voor alle officieren van justitie en alle parketsecretarissen. Binnenkort volgt de tweedaagse (voortgezette) cursus 'Leiding geven aan grootschalige opsporingsonderzoeken voor het KPA en de LR en een digitale SSR-cursus corruptie voor de ondermijningsofficier van justitie.

Veiligheidsplan

In 2023 zal het OM in samenwerking met de Special Operations Training Unit (SOTU) een integraal veiligheidsplan presenteren, waarin een duidelijke hulpverleningsstructuur is uitgewerkt voor het geval dat zich een ramp of calamiteit op de werkplek voordoet. In het veiligheidsplan zal eveneens aandacht zijn voor het intensiveren van trainingen voor BHV'ers (bedrijfshulpverleners) door het geaccrediteerde Nederlands Instituut voor Bedrijfshulpverlening.

Financiën

Op het gebied van financiën wordt in 2023 ten behoeve van een efficiënte en effectieve uitvoering van de begroting het verzelfstandigen van het beheer van de begroting voor wat betreft het deel goederen en diensten gerealiseerd. Vorig jaar is de aandacht uitgegaan naar de opzet van de nieuwe financiële administratie en alle procedures zijn herzien. Het OM is nu in afwachting van de Directie Financiën om het beheer van de financiële administratie over te hevelen.